

บทที่ 5

บทสรุป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณค่าทางอารมณ์ที่ปรากฏในเพลงบอกของจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาคุณค่าทางสติปัญญาที่ปรากฏในเพลงบอกของจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาคุณค่าทางจริยธรรมที่ปรากฏในเพลงบอกของจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาคุณค่าของเพลงบอกในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีขั้นตอนและวิธีการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ขั้นตอนรวบรวมข้อมูล

1.1 แหล่งข้อมูล

1.1.1 แหล่งข้อมูลเอกสาร

1.1.1.1 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัด

สงขลา

1.1.1.2 สถาบันทักษิณคดีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

1.1.1.3 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จังหวัด

พิษณุโลก

1.1.1.4 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง

จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1.2 แหล่งข้อมูลบทกลอนเพลงบอก

1.1.2.1 ข้อมูลบทกลอนเพลงบอกจากเทปบันทึกเสียงเพลงบอก จาก

ศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ ในภาคใต้ และผู้มีข้อมูลทั่วไป

1.1.2.2 ข้อมูลบทกลอนเพลงบอกจากเอกสารและงานวิจัย ได้แก่

1) หนังสือ "เพลงบอกเนตร ชลารัตน์" พิมพ์เนื่องใจการทำบุญ 100 วัน ของมรณกรรมนายเนตร ชลารัตน์ โดยโรงพิมพ์ศิริสวัสดิ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อ พุทธศักราช 2529

2) หนังสือ "เพลงบอก บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวบ้านภาคใต้" โดย ขวณ เพชรแก้ว คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี จัดพิมพ์เมื่อ พ.ศ.2529

3) งานวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพและบทบาทของเพลงบอกอำเภอเชียรใหญ่และอำเภอหัวไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช" ของ มนุญ เทพทวี วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ พ.ศ.2536

1.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.1 เครื่องบันทึกเสียง

1.2.2 เทปบันทึกเสียง

1.2.3 เครื่องเขียนต่าง ๆ สำหรับจดบันทึกข้อมูลที่ได้

1.3 วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษารวบรวมบทกลอนเพลงบอกที่มีผู้เก็บรวบรวมเอาไว้ทั้งที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและเทปบันทึกเสียง จากแหล่งข้อมูลที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1.1

2. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำข้อมูลที่บันทึกด้วยเทปบันทึกเสียงมาถอดความ บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

2.2 ศึกษาวิเคราะห์บทกลอนเพลงบอกตามหลักเกณฑ์ด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.2.1 คุณค่าทางอารมณ์

2.2.2 คุณค่าทางสติปัญญา

2.2.3 คุณค่าทางจริยธรรม

3. ชั้นนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ โดยแบ่งเนื้อออกเป็น 5 บท ได้แก่

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- บทที่ 3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเพลงบอกในจังหวัดนครศรีธรรมราช
 บทที่ 4 วิเคราะห์คุณค่าของเพลงบอกในจังหวัดนครศรีธรรมราช
 บทที่ 5 บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณค่าของเพลงบอกในจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปผลการวิจัย
 ดังนี้

1 ความเป็นมาของเพลงบอกในนครศรีธรรมราช

เพลงบอกเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช นิยมเล่นกันในวันตรุษสงกรานต์ เป็นการบอกกล่าวป่าวร้องให้ชาวบ้านทุกแถวได้ทราบว่าได้วันขึ้นปีใหม่แล้ว หรือเป็นการบอกเล่าเรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ เช่น บอกข่าวเชิญไปทำบุญกุศลที่นั่นที่นี้ตามเหตุการณ์ จะเห็นได้ว่าเพลงบอกเกิดขึ้นเพื่อใช้ในการป่าวประกาศเรื่องต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบนั่นเอง เหตุผลก็คือ ในสมัยโบราณคนที่รู้หนังสืออ่านออกเขียนได้มีน้อย กิจการการพิมพ์ก็ไม่แพร่หลาย โดยเฉพาะรายละเอียดการเปลี่ยนปีหรือการประกาศสงกรานต์ประจำปี ไม่ได้มีการพิมพ์ปฏิทินอย่างเช่นปัจจุบัน แต่มีบางท่านบอกว่า เพลงบอก คือ เพลงกระบอก ทั้งนี้เพราะว่าคณะเพลงบอกจะมีกระบอกไม้ไผ่ ซึ่งบรรจุน้ำมนต์หรือเหล้าถือไปในวงด้วย เพื่อใช้กระแทกตรงบันไดบ้านปลุกให้เจ้าของบ้านตื่นในตอนกลางคืนก่อนวันสงกรานต์ จึงได้เรียกการละเล่นชนิดนี้ว่าเพลงกระบอก แต่ต่อมาคำว่า "กระ" ได้หายไปเพราะชาวปักษ์ใต้นิยมพูดสั้น ๆ อย่างไรก็ตามชาวปักษ์ใต้ส่วนใหญ่เชื่อว่าเพลงบอกมาจากการบอกกล่าว อันเป็นความหมายแรกดังที่กล่าวมาแล้วมีน้อยคนที่จะเข้าใจว่าหมายถึงกระบอก ไม่ว่าเพลงบอกจะมีความหมายหรือความเป็นมาอย่างไรก็ตาม เพลงบอกก็เป็นการละเล่นที่นอกจากให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องสงกรานต์ เช่น ความเป็นมาของสงกรานต์ ชื่อของนางสงกรานต์ พาหนะของนางสงกรานต์ ตลอดจนจำนวนนาครีที่ให้น้ำ ช้างกล้าจะให้ผลอย่างไร และความรู้เรื่องอื่น ๆ เช่น คำสอน วัฒนธรรมประเพณี ประวัติบุคคลสำคัญอีกด้วย

2. ลักษณะการเล่นเพลงบอก

ช่วงปลายเดือนสี่หรืออย่างเดือนห้า ซึ่งเป็นระยะที่ชาวนานครศรีธรรมราชส่วนมากเก็บเกี่ยวข้าวขึ้นยุ้งฉางเสร็จแล้ว เวลาพลบค่ำตามละแวกบ้านจะได้ยินเสียงเพลงบอกแหบจะกล่าวได้ว่าทุกหมู่บ้านของจังหวัดนครศรีธรรมราช ออกตระเวนตามบ้านใกล้เรือนเคียงโดยมีบุคคลซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นคนนำทางคอยไปปลุกเจ้าของบ้านให้เปิดประตูรับ เจ้าของบ้านจะเปิดประตูรับก็ต่อเมื่อเขาแน่ใจว่าคนที่มาเยือนนั้นเป็นผู้ซึ่งเขารู้จักดี หากจำเสียงไม่ได้จะไม่ยอมเปิดประตูรับอย่างเด็ดขาด ทั้งนี้เพราะว่าบางทีมีการสวมรอยของผู้ร้ายมาทำที่เป็นเพลงบอกแล้วเข้าไปล้นบ้านก็มี

เมื่อเจ้าของบ้านเปิดประตูรับ แม่เพลงก็จะขับกลอนเพลงบอกขึ้นในทันที เนื้อความตอนแรกมักจะเป็นบทไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์และกล่าวชมเชยเจ้าของบ้านตามสมควร เจ้าของบ้านจะเชื้อเชิญขึ้นบนเรือน ยกเอาหมากพลู บุหรี่ หรือบางทีก็นำเหล้ายาปลาบั้งออกมาเลี้ยงหรือหยิบยื่นให้เป็นเสบียง เป็นยาแก้หนาวในคณะที่ออกตระเวนว่าเพลงบอกกันต่อไป เจ้าของบ้านบางคนอาจจะลองภูมิรู้ของเพลงบอกโดยถามถึงเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น หลักธรรมคำสอนหรือความเป็นมาของตรุษสงกรานต์ แม่เพลงก็จะขับเป็นเพลงบอกเล่าให้ฟัง หากว่าตอบได้ถูกต้องเจ้าของบ้านก็จะตกรางวัลให้ แต่ถ้าบอกไม่ได้ก็อาจจะเคราะห์ร้ายถูกเจ้าของบ้านเชิญให้ลงจากบ้านก็เป็นได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้เป็นเจ้าของบ้านก็ไม่ถึงกับไล่คณะเพลงบอกเพราะอยากจ่ายรางวัล จึงมักมีรางวัลให้คณะเพลงบอกคิดไม่ติดมือกลับไปเสมอ ก่อนจะอำลากลับไปบ้านอื่น ๆ คณะเพลงบอกจะขับเพลงบอกให้ศิลปินให้พรตามธรรมเนียม และคณะเพลงบอกก็จะตระเวนกันต่อไปจนตลอดรุ่งเช้าจึงจะเลิก

3. ผู้เล่นเพลงและเครื่องดนตรี

เพลงบอกคณะหนึ่งใช้คนไม่มาก มีแม่เพลง 1 คน และลูกคู่อีก 4-6 คน หรืออาจจะน้อยหรือมากกว่านี้ก็ได้ มีดนตรีประกอบเพียงอย่างเดียวคือ ฉิ่ง การร้องเพลงบอกใช้ภาษาถิ่นบักซีได้โดยร้องต้นเป็นกลอนสดแท้ ๆ ใช้ปฏิภาณร้องไปตามเหตุการณ์ที่พบเห็น แต่ถ้าร้องในโอกาสอื่นเช่นร้องกล่อมขวัญหรือสรรเสริญความดีงามของบุคคลมักจะเตรียมตัวโดยประพันธ์เรื่องไว้ก่อนไปร้องก็มี ทั้งนี้เพื่อจะเป็นไปตามแบบแผน ถูกต้องตามกาลเทศะและมีความไพเราะ

ตรงกับวัตถุประสงค์ของเจ้าภาพหรืองานนั้น ๆ สำหรับดนตรีประกอบบางครั้งอาจมีเพิ่มขึ้น คือ นอกจากจิ้งซึ่งเป็นเครื่องดนตรียืนโรงแล้ว ก็มี ซลู่ ปี ทับ กรับ

4. คุณค่าของเพลงบอกในจังหวัดนครศรีธรรมราช

4.1 คุณค่าทางอารมณ์

เพลงบอกในจังหวัดนครศรีธรรมราชในคุณค่าทางอารมณ์ คือ ทำให้เกิดอารมณ์ขัน และเป็นเครื่องประเทืองอารมณ์

4.1.1 ทำให้เกิดอารมณ์ขัน ด้วยองค์ประกอบของเนื้อหาการใช้ภาษาในบทเพลงที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ ได้แก่

4.1.1.1 การใช้คำผวน ซึ่งเป็นศิลปะการใช้ภาษาโดยการผวนคำหรือกลับคำ เป็นการพูดให้ผู้ฟังคิดทวนกลับแล้วมีความหมายเป็นอีกแง่หนึ่ง ซึ่งส่วนมากเมื่อทวนกลับแล้วจะมีความไปในทางหยาบโลน การใช้คำผวนก็เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำหยาบโลนโดยตรง

4.1.1.2 การใช้คำสองแง่สองมุม เป็นการใช้คำที่ชวนให้คิดไปในเรื่องเพศ เพื่อระบายความเกิบกตในเรื่องเพศ

4.1.1.3 การล้อบุคคล เป็นการแสดงกิริยาวาจายอกเย้า เย้าเหยียดให้เกิดความรำคาญ ให้อายหรือให้โกรธ นักเพลงบอกสามารถล้อบุคคลได้ทุกเพศทุกวัย ซึ่งนอกจากจะล้อบุคคลที่สนิทแล้วยังสามารถล้อบุคคลโดยไม่จำเพาะเจาะจงตัวบุคคลอีกด้วย

4.1.2 เป็นเครื่องประเทืองอารมณ์ ที่ให้ความไพเราะก่อให้เกิดภาพพจน์หรือจินตนาการ ปลูกเร้าอารมณ์ของผู้ฟังให้เกิดความรู้สึกอึดอัด ประทับใจและเกิดความครึกครื้นสนุกสนานด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ คือ

4.1.2.1 เสียง น้ำเสียงที่ไพเราะของนักเพลงจะทำให้ผู้ฟังเกิดความประทับใจ การปรับเปลี่ยนระดับเสียงหนักเบา หุ้ม แหลม เพื่อเน้นความหมาย เพื่อเพิ่มความหนักหน่วงและคลายความหนักหน่วงในการใช้เสียง จะทำให้ผู้ฟังได้เปลี่ยนบรรยากาศทำให้ไม่เบื่อหน่ายในการฟัง แต่กลับสนุกสนาน

4.1.2.2 จังหวะ ทำนอง ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยมีจิ้งเป็นเครื่องดนตรีกำกับจังหวะ ก่อให้เกิดความไพเราะ สามารถปลูกเร้าอารมณ์ของผู้ฟังให้เกิดความครึกครื้น

สนุกสนาน

4.1.2.3 เนื้อหา คือสาระที่อยู่ในเพลงบอกซึ่งเนื้อหาในบางเรื่องก่อให้เกิดความบันเทิงแก่ผู้อ่าน เช่น เนื้อหาที่เกี่ยวกับการชา หรือการชม ทำให้ผู้ฟังเกิดความสุข ความประทับใจและอิมเมจใจ เนื้อหาจากการสอดแทรกนิทานตำนานต่าง ๆ เนื้อหาที่เกี่ยวกับการอวยพร

4.1.2. ศิลปะการใช้ภาษา มีคุณค่าทางด้านเสียงและความหมายซึ่งก่อให้เกิดความบันเทิงเป็นเครื่องประเทืองอารมณ์แก่ผู้ฟัง ด้วยศิลปะการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำสัมผัส การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ การใช้คำที่เหมาะสมกับฐานะของบุคคล การใช้คำภาษาต่างประเทศ การเล่นคำ เช่น การซ้ำคำหรือวลี การใช้คำซ้อน การเล่นอักษร การใช้ภาพพจน์

4.2 คุณค่าทางสติปัญญา

เพลงบอกนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วนั้น เพลงบอกยังให้คุณค่าทางสติปัญญาในสองด้านคือ

4.2.1 คุณค่าทางสติปัญญาที่เกิดแก่นักเพลงบอก

ด้วยลักษณะการเล่นที่ต้องแต่งกลอนเพลงบอกโดยจับลั่นนั้นได้แสดงให้เห็นถึงสติปัญญาไหวหริบของนักเล่นเพลงบอก เป็นการฝึกฝนตนเองในการใช้ปัญญาแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของนักเล่นเพลงบอก

4.2.2 คุณค่าทางสติปัญญาที่เกิดแก่ผู้ฟังเพลงบอก

คุณค่าทางสติปัญญาที่เกิดแก่ผู้ฟังเพลงบอก จะได้จากสาระต่าง ๆ ที่นักเพลงบอกได้ถ่ายทอดผ่านกลอนเพลงบอกมายังผู้ฟัง ซึ่งสาระความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่

4.2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์

4.2.2.2 ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคม

4.2.2.3 ความรู้เกี่ยวกับประเพณี

4.2.2.4 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ได้แก่ พุทธประวัติ พระรัตนตรัย

หลักธรรม

4.2.2.5 ความรู้เกี่ยวกับนิทาน ตำนาน และวรรณคดี

4.2.2.6 และเกร็ดความรู้อื่น ๆ เช่น การละเล่นพื้นบ้าน การชนไก่
การเล่นเพลงบอก

4.3 คุณค่าทางจริยธรรม

จริยธรรมเป็นระเบียบหรือแนวทางให้คนปฏิบัติ เพื่อให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ไม่เกิดความขัดแย้งกัน เพลงบอกในจังหวัดนครศรีธรรมราชให้คุณค่าทางจริยธรรมในด้านต่าง ๆ โดยการสอดแทรกแนวปฏิบัติเหล่านี้ไว้ในกลอนเพลง ซึ่งจริยธรรมที่พบในกลอนเพลงบอกในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีดังนี้

- 4.3.1 มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 4.3.2 มีความสามัคคี
- 4.3.3 มีความกตัญญูกตเวทิต่อบิดามารดา
- 4.3.4 มีความซื่อสัตย์
- 4.3.5 สร้างสำนึกมโนธรรม
- 4.3.6 การยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต
- 4.3.7 มีความเมตตา – กรุณา
- 4.3.8 การเว้นจากอบายมุขทั้งปวง
- 4.3.9 การระงับจิตใจไม่ให้ส่อหลงในกามารมณ์
- 4.3.10 การใช้วาจาที่สุภาพ
- 4.3.11 การขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้านในกิจการงานต่าง ๆ
- 4.3.12 การรักษาวลสงวนตัว

อภิปรายผลการวิจัย

เพลงพื้นบ้าน เป็นบทเพลงที่ชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่นได้ประดิษฐ์เนื้อร้องและทำนองขึ้นตามความนิยมของคนในท้องถิ่น ซึ่งจากการศึกษาเพลงบอกในจังหวัดนครศรีธรรมราชในครั้งนี้พบว่า เพลงบอกเป็นเพลงพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของถิ่นได้ ที่มีความเรียบง่ายและถ่ายทอดกันจากรุ่นสู่รุ่น

แต่เดิมเพลงบอกจะใช้เล่นในช่วงสงกรานต์เพื่อป่าวประกาศชาวสงกรานต์ เมื่อเพลงบอกมีความแพร่หลายเป็นที่นิยมของคนทั่วไป ก็ได้ปรับเปลี่ยนมาเล่นในงานเทศกาลอื่น ๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ และงานรื่นเริงต่าง ๆ แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปเทคโนโลยีใหม่เข้ามา เพลงบอกก็เริ่มเสื่อมความนิยม ดังคำกล่าวของ ชวน เพชรแก้ว ว่า " ในปัจจุบันนี้วงการเพลงบอกของนครศรีธรรมราชบเซาลงไปมาก ผู้สนใจเพลงบอกมีอยู่เป็นส่วนน้อยคือเฉพาะในหมู่ของคนแก่คนเฒ่าและในสถานศึกษาบางแห่งเท่านั้น คนส่วนใหญ่มักจะมองไปว่าเป็นสิ่งไม่ทันสมัย สู้ภาพยนตร์ โทรทัศน์ไม่ได้ จึงเป็นที่แน่นอนว่าศิลปะเพลงบอกจะต้องสูญหายและเหลือเพียงชื่อไปในที่สุด" ซึ่งน่าเสียดายถ้าวัฒนธรรมอันทรงคุณค่านี้ถูกลบเลือนวัตถุนิยมสมัยใหม่

เพลงบอกมีคุณค่าทางด้านอารมณ์ โดยก่อให้เกิดความสนุกสนาน เกิดอารมณ์ขัน เป็นเครื่องประเทืองอารมณ์ให้ผู้เกิดความอิมเมจในเนื้อหา และให้คุณค่าทางด้านสติปัญญาจากสาระที่สอดแทรกความด้านต่าง ๆ ไว้มากมาย เช่น ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคม ความรู้เกี่ยวประเพณีวัฒนธรรม ศาสนา และเกร็ดความรู้อื่น ๆ อีกมากมาย และที่สำคัญ นักเพลงบอกได้ทอแทรกข้อคิด จริยธรรมไว้ในเพลงบอกเพื่อเป็นการสั่งสอน การเตือนสติให้คนในสังคมได้รับรู้ ได้ซึมซับแนวทางการปฏิบัตินั้นเพื่อที่จะได้อยู่กันดีในสังคมได้อย่างสงบสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณูญ เทพทวี (2536. หน้า 130) ในการศึกษาสภาพและบทบาทของเพลงบอกอำเภอเชียรใหญ่และอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ว่า เพลงบอกมีบทบาทสำคัญต่อสังคมในด้านความบันเทิง ด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ช่วยศาสตราจารย์ชินิษฐา จิตชินะกุล (2545. หน้า) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเพลงพื้นบ้านสรุปได้ว่า

1. เพลงพื้นบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรม
2. เพลงพื้นบ้านได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน
3. เพลงพื้นบ้านได้ให้ความบันเทิงแก่คนในสังคม
4. เพลงพื้นบ้านได้สร้างความสามัคคี ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนใน

สังคม

5. เพลงพื้นบ้านเป็นเครื่องมือควบคุมสังคม
6. เพลงพื้นบ้านได้ให้การศึกษแก่คนในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม
7. เพลงพื้นบ้านได้ช่วยระบายความคับข้องใจให้แก่ชาวบ้าน

เพลงบอกจัดว่าเป็นเพลงพื้นบ้านประเภทหนึ่งที่ให้คุณค่าด้านอารมณ์ สติปัญญา และ

จริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเพลงบอกในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและคล้ายคลึง
2. ควรมีการศึกษาคุณค่าของเพลงพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ เช่น คุณค่าของนา คุณค่าของเพลงรำตัด เป็นต้น

